



**РЕПУБЛИКА СРПСКА  
ОПШТИНА МОДРИЧА  
НАЧЕЛНИК – ОПШТИНСКА УПРАВА  
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ПРИВРЕДУ И ДРУШТВЕНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ**

**И Н Ф О Р М А Ц И Ј А**  
**о наркоманији на подручју општине и**  
**мјере за њено сузбијање за 2023. годину**

**Модрича, фебруар 2024. године**

## УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Законом о производњи и промету опојних дрога („Службени гласник Републике Српске“, број: 110/03) регулисани су:

- услови за узгој биљака из којих се могу произвести опојне дроге, те услови за производњу, посједовање и промет опојних дрога и супстанци које се могу употребити за производњу опојних дрога;
- надзор над узгојем биљака из којих се могу произвести опојне дроге, те надзор над производњом, посједовањем и прометом опојних дрога и супстанци које се могу употребити за израду дрога; и
- мјере за сузбијање злоупотребе опојних дрога.

Наркоманија или зависност о дрогама је стање периодичног или хроничног тровања, штетног како за појединца и његову породицу тако и за заједницу, а које је проузроковано поновљеним узимањем психоактивних супстанци. Дроге су психоактивне супстанце природног и синтетичког (вјештачког) поријекла које унесене у организам мијењају једну или више његових функција, те доводе до стварања психичке и/или физичке зависности. Посљедице узимања истих могу бити краткорочне и дугорочне. Краткорочне посљедице се огледају у здравственим тегобама узрокованим директном конзумацијом опијата, посљедице узроковане смањеном урачунљивошћу укључујући самоповређивање, повређивање других и др. У дугорочне посљедице спадају, озбиљна хронична обољења, поремећени породични односи, распад породице као основне ћелије друштва, измијењена структура личности, те смрт предозирањем и друго.

Република Српска, као и Босна и Херцеговина је у међународном промету наркотика остала и даље углавном транзитна земља преко које се одвија кријумчарење опојних дрога ка већим потрошачким центрима у западним земљама. Поред ограничености наркотичког тржишта у БиХ, разлози за пребацивање опојних дрога даље према западу леже у добити која је далеко већа приликом препродаје у земљама Европске Уније.

Злоупотреба опојних дрога, најчешће праћена развојем зависности, глобална је појава присутна у многим земљама свијета без обзира на њихов социјално-економски развој, тако да ни Република Српска не може бити изолована и поштеђена проблема злоупотребе опојних дрога, као једног од врло важних проблема са којим се наше друштво мора суочити. Нарастањем злоупотребе опојних дрога у друштву, расте и стопа криминалних радњи које су починили зависници, као директна посљедица злоупотребе опојних дрога, што од друштва захтијева и адекватну реакцију. Злоупотреба опојних дрога данас је у свијету један од готово нерјешивих друштвених проблема који се директно или индиректно тиче различитих система и подсистема друштвеног дјеловања. Међу друштвено неприхватљивим понашањима данашњице, по својим посљедицама, како према појединцу, тако и према осјетљивим групама становништва, зависност о дрогама и криминал директно повезан овом појавом налазе се у самом врху друштвених проблема. Злоупотреба опојних дрога узрокује велике социјалне, здравствене, али и безбједоносне проблеме, односи знатан број живота и друштву намеће велике материјалне трошкове.

Овом појавом највише су погођени млади и генерације чији виталитет представља основу планирања друштвене будућности, а може се слободно рећи да је наркоманија постала стварна опасност за друштвени развој, сигурност, здравље и будућност младих генерација.

Због тога је неопходно организовано и систематско дјеловање свих релевантних субјеката у друштву како би се адекватно одговорило на оправдане захтјеве јавности за спровођење енергичнијих активности на сузбијању ове негативне појаве у развоју друштва.

Превенција кориштења психоактивних супстанци има за циљ спријечити или одгодити почетак њиховог кориштења и може помоћи особама које су већ започеле с кориштењем, избјећи развој поремећаја кориштења психоактивних супстанци и с њом повезаних здравствених и друштвених проблема. Превенција кориштења психоактивних супстанци има и ширу сврху, а то је здрав и сигуран развој дјеце и младих који омогућује остварење њихових талената и потенцијала.

Употреба дрога и друга сродна ризична понашања су крајње тачке дугог процеса који често почиње у раном или средњем дјетињству, манифестује се у адолесценцији и има дугорочне импликације у преузимању улога одраслих као родитеља, радника, грађана. Превенција употребе дрога осигурава доступност вишеструких интервенција које се понављају за сваку наредну генерацију.

Општи циљ превенције кориштења дрога је здрав и сигуран развој људи како би остварили свој потенцијал и постали чланови који доприносе својој заједници и друштву уопште.

## **ПРОГРАМ МЈЕРА И АКТИВНОСТИ НА ПРЕВЕНЦИЈИ НАРКОМАНИЈЕ НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ МОДРИЧА**

На основу Закључка о усвајању Информације о појави наркоманије на подручју општине Модрича број: 01-022-174/22 од 28.12.2022. године приступило се изради Програма мјера и активности на превенцији наркоманије на подручју општине Модрича.

Истим закључком дефинисан је задатак да Одјељење за привреду и друштвене дјелатности у сарадњи са надлежним службама изради Програм мјера и активности за превенцију наркоманије.

Одјељење за привреду и друштвене дјелатности је 30.01.2023. године одржало састанак са представницима институција и то: Полицијском станицом Модрича, Центром за социјални рад, ОШ „Свети Сава“, ОШ „Сутјеска“ и СШЦ „Јован Цвијић“. На састанку су размотрени достављени приједлози сваке институције појединачно и дефинисан је Програм мјера и активности 28.02.2023. године са задужењима сваког од учесника.

Програмом су дефинисане сљедеће мјере, односно активности:

## 1. Анкетирање ученика о познавању или евентуалном контакту са опојним дрогама

Упитник за ученике основних школа и средњошколског центра о познавању или евентуалном контакту ученика са опојним дрогама креиран је од стране Центра за социјални рад. Упитник је прилагођен узрасту ученика, а садржи питања о условима живота ученика као и њиховим личним ставовима о познавању чињеница које се тичу болести зависности. Све 3 школе са подручја општине су спровеле анкету на основу креираног упитника и резултате анкете доставиле свим осталим учесницима с тим да је средњошколски центар одређена питања прилагодио узрасту дјеце која похађају школу.

Анкета је била анонимна, а упитнике је попунило: 75 ученика ОШ „Сутјеска“ (55% дјечака и 45% дјевојчица узраста 13-15 година), 104 ученика ОШ „Свети Сава“ (54% дјечака и 46% дјевојчица, узраста 13-15 година) и 309 ученика СШЦ „Јован Цвијић“ (48% дјечака и 52% дјевојчица, узраста 15-19 година).

У наставку информације приказаћемо питања и одговоре из упитника који се односе на наркоманију.

На питање да ли ти је познато да неко од твојих блиских пријатеља повремено или често користи дрогу добили смо следеће одговоре:

	ОШ "Сутјеска"	ОШ "Свети Сава"	СШЦ "Јован Цвијић"
НЕ	71	102	236
ДА	4	2	73

На директно постављено питање да ли ти користиш дрогу добили смо следеће одговоре:

	ОШ "Сутјеска"	ОШ "Свети Сава"	СШЦ "Јован Цвијић"
НЕ	73	104	290
ДА	2	0	7
Пробао сам, али не користим	0	0	8
Понекад	0	0	4

Из табеле је видљиво да је 6% анкетираних ученика средњошколског центра имало додира са дрогом и 3% анкетираних ученика ОШ „Сутјеска“. Већина анкетираних ученика основних школа сматра да је дрога штетна по здравље и то 97% ученика ОШ „Свети Сава“ и 89% ученика ОШ „Сутјеска“, односно ученици су одговорили следеће:

	ОШ "Сутјеска"	ОШ "Свети Сава"
НЕ	3	0
ДА	67	101
Нисам сигуран	5	3

- Када би сазнао да теби неко близак узима дрогу, да ли би рекао неке и коме?

	ОШ "Сутјеска"	ОШ "Свети Сава"	СШЦ "Јован Цвијић"
Родитељима	34	56	98
Пријатељима	14	11	29
Неком од радника школе	8	11	8
Никоме	7	20	81
Нисам сигуран/а	12	6	93

Истраживања су показала да дјеца која интензивно разговарају са родитељима о употреби супстанци имају јаче намјере избегавања употребе дрога.

- Колико врста дрога познајеш?

	ОШ "Сутјеска"	ОШ "Свети Сава"	СШЦ "Јован Цвијић"
Ниједну	7	20	63
Од 1-5	67	60	165
Од 5-10	1	24	81

Научници који су спроводили истраживања у земљама Европске уније о превенцији злоупотребе дрога дошли су до сазнања да је веће посједовање знања о дрогама повећало и вјероватноћу конзумирања недозвољених дрога.

- Да ли је лако набавити дрогу у мјесту у ком живиш?

	ОШ "Сутјеска"	ОШ "Свети Сава"	СШЦ "Јован Цвијић"
ДА	21	9	85
НЕ	47	17	15
Не знам	7	78	209

- Да ли си упознат/а са санкцијама које слиједе у случају употребе дроге?

	ОШ "Сутјеска"	ОШ "Свети Сава"	СШЦ "Јован Цвијић"
ДА	53	79	265
НЕ	6	13	7
Не знам	16	12	37

- Шта је по твом мишљењу разлог што млади почињу узимати дрогу?

	ОШ "Сутјеска"	ОШ "Свети Сава"	СШЦ "Јован Цвијић"
Проблеми у породици и школи	25	40	63
Незнање и неинформисаност	9	11	14
Жеља за прихватањем у друштву	23	39	123
Знатижеља	17	47	77
Нешто друго	1	0	31

Из табеле је видљиво да су жеља за прихватањем у друштву, знатижеља и проблеми у породици и школи главни узроци узимања дроге.

На смањење или ублажавање ризика од узимања дрога утичу: побољшање односа са родитељима / старатељима, позитивне норме у заједници и сигурније окружење за ноћни живот.

- Сматраш ли да имаш довољно информација о дрогама?

	ОШ "Сутјеска"	ОШ "Свети Сава"	СПШЦ "Јован Цвијић"
ДА	40	36	115
НЕ	33	30	88
Можда	2	38	106

- Сматраш ли да нема довољно активности и кампање у нашем граду на превенцији појаве наркоманије?



На наведено питање одговарали су само ученици средњошколског центра и већи број анкетираних сматра да се реализују превентивне активности на подручју општине.

- Ко је по твом мишљењу најкомпетентнији да говори о овом проблему?

	ОШ "Сутјеска"	ОШ "Свети Сава"	СПШЦ "Јован Цвијић"
Стручњаци	47	70	220
Школа	10	13	12
Медији	4	13	13
Родитељи	9	8	23
Неко други	5	0	44

## **2. Организовање предавања за ученике на тему наркоманије**

У циљу превенције злоупотребе опојних дрога представници Полицијске станице Модрича одржали су низ предавања у основним школама (за ученике старијих разреда) и средњошколском центру на тему „Штетности злоупотребе наркотичких средстава“.

## **3. Пуштање видео материјала о опасностима кориштења опојних дрога на часовима одјељенске заједнице**

Одјељенске старјешине у основним школама у склопу часова одјељенске заједнице у складу са Наставним планом и програмом реализовали су теме везане за превенцију наркоманије.

## **4. Едукација наставног особља на тему наркоманије**

Посебна едукација наставног особља није вршена.

## **5. Организовање предавања за родитеље**

СШЦ „Јован Цвијић“ је за школску 2023/24 годину планирао едукативни рад са родитељима на тему „Злоупотреба наркотичких средстава“. Ову активност ће спровести социјални радник и педагог путем родитељских састанака са родитељима дјеце који су уписали први разред.

## **6. Пружање савјетодавних услуга ученицима и родитељима**

У претходној години у Центру за социјални рад није било ученика, ни родитеља којима је била потребна савјетодавна услуга везана за област наркоманије.

## **7. Набавка инструмента за тестирање присуства дрога и других психоактивних супстанци у организму**

Општина Модрича је Полицијској станици Модрича у октобру 2023. године упутила писмо подршке за набавку уређаја за утврђивање присуства наркотичких средстава у организму путем којег је навела спремност за финансијским учешћем у набавци наведеног уређаја. Полицијска станица је достављено писмо подршке прослиједила Министарству унутрашњих послова од којег се чека одобрење, односно сагласност за набавку.

## **8. Обиљежавање значајних датума у циљу промоције здравог начина живота (уличне акције, такмичења и сл.)**

Све школе са подручја општине, као и Дневни центар за дјецу са посебним потребама континуирано организују различите активности (радионице, уличне акције, спортска такмичења, културне манифестације, обиљежавање и прослава значајних датума) којима се промовише здрав начин живота, а које су путем друштвених мрежа доступне широј јавности.

## **9. Континуирана размјена информација између институција о корисницима и потенцијалним корисницима опојних дрога**

Све институције наведене у Програму мјера и активности вршиле су размјену доступних података и информација по потребама.

## **10. Израда информације о појави наркоманије на подручју општине Модрича за потребе Скупштине општине Модрича**

За израду Информације о појави наркоманије на подручју општине Модрича задужени су: Општина Модрича, ЈЗУ Дом здравља Модрича, Полицијска станица Модрича и ЈУ Центар за социјални рад Модрича.

Центар за социјални рад је доставио извјештај у којем су образложене мјере, односно активности које је ова институција реализовала, а које су већ презентоване у претходном дијелу информације.

Центар за ментално здравље који дјелује у склопу Дома здравља Модрича нам је доставио информацију да у претходној години нису имали евидентираних зависника о психоактивним супстанцама који су укључени у психо/фармакотерапијски третман у Центру.

Полицијска станица Модрича нам је доставила податке који се односе на преглед стања и остварене резултате у области борбе против злоупотребе опојних дрога, а који се односе на дјелокруг њиховог рада.

Министарство унутрашњих послова води евиденцију о поднесеним кривичним и прекршајним пријавама у вези са злоупотребом опојних дрога.

У периоду од 01.01-30.11.2023. године на подручју Полицијске станице Модрича евидентирано је укупно 65 случајева злоупотребе опојних дрога док је у 2022. години укупно евидентирано 38 случајева. Укупно је санкционисано 60 лица и то 18 са подручја општина Модрича и Вукосавље, а 42 лица са подручја других општина.

Од наведених 65 случајева злоупотреба, 10 је кривичних дјела, 42 прекршаја из области безбједности саобраћаја и 13 прекршаја по Закону о спречавању злоупотребе опојних дрога.

Регистровано је укупно 10 кривичних дјела (у 2022. години такође је било 10) за шта је Окружном јавном тужилаштву у Добоју поднесен извјештај против 7 лица. Кривична дјела се односе на неовлашћену производњу и промет опојних дрога (7 кривичних дјела) и омогућавање уживања опојних дрога (3 кривична дјела).

У циљу доказивања и расвјетљавања наведених кривичних дјела извршено је 11 претреса. Извршен је претрес 8 стамбених објеката, 2 путничка аутомобила и 1 угоститељски објекат (угоститељски објекат „Сквер“ у Модричи), као и 3 рације у угоститељским објектима.

Такође, приликом контроле безбједности саобраћаја извршен је површински преглед 42 возила у циљу проналаска опојних материја.

Преглед кривичних дјела (КД) из области злоупотребе опојних дрога са упоредним подацима из претходне године приказан је у наредној табели:

	2023	2022	(%)
Број КД злоупотребе опојних дрога	10	10	-
Број КД по НН	10	10	-
Број расвијетљених КД по НН	10	10	-



- из претходних година	0	0	-
- из текуће године	10	10	-
Број извјештаја	6	9	-33,3
Број пријављених лица (физичких и правних)	7	11	-36,4
Број пријављених физичких лица	7	11	-36,4
- мушког пола	7	10	-30,0
- малољетници	0	0	-
- женског пола	0	1	-100,0
- малољетнице	0	0	-
Број пријављених малољетника	0	0	-
- повратници (од укупно пријављених лица)	1	1	-
- повратници малољетници	0	0	-
Број пријављених правних лица	0	0	-
Укупно разријешено	10	10	-
Коефицијент укупне расвијетљености (%)	100%	100%	-
Коефицијент расвијетљености по НН (%)	100%	100%	-

Преглед свих случајева злоупотребе опојних дрога (кривична дјела и прекршаји) са упоредним подацима из претходне године приказан је у наредној табели:

	2023	2022	(%)
Укупан број евидентираних случајева злоупотреба опојних дрога (КД и прекршаји)	65	38	71,1
Укупан број поднесених извјештаја о извршеним КД и пријава о почињеном прекршају	13	10	30,0
- поднесених од стране крим полиције	6	10	-40,0
- поднесених од стране униформисане полиције	7	0	-
Укупан број пријављених лица (КД и прекршаји)	60	39	53,8
Укупан број пријављених физичких лица по полној структури (КД и прекршаји)	56	39	43,6
- мушког пола (пунољетна и малољетна лица)	53	37	43,2
- женског пола (пунољетна и малољетна лица)	3	2	50,0
- повратници	1	1	-
Укупан број пријављених малољетних лица мушког и женског пола (КД и прекршаји)	0	1	-100,0
Број пријављених малољетника мушког пола (КД и прекршаји)	0	1	-100,0
- дјеца до 14 година	0	0	-
- млади малољетници од 14 до 16 година	0	0	-
- старији малољетници од 16 до 18 година	0	1	-100,0
Број пријављених малољетника женског пола (КД и прекршаји)	0	0	-
- дјеца до 14 година	0	0	-
- младе малољетнице од 14 до 16 година	0	0	-
- старије малољетнице од 16 до 18 година	0	0	-
Повратници малољетници	0	0	-
Број пријављених правних лица	4	0	-
Број лица лишених слободе (КД и прекршаји)	7	12	-41,7

Полицијски службеници Полицијске станице Модрича извршили су проналазак и одузимање сљедеће количине опојних материја:

- кокаин (3,9 грама),
- спид (35,1 грам),
- марихуана (106 грама).

Већ је наведено у претходном дијелу информације да је у циљу превенције злоупотребе опојних дрога извршен низ предавања у основним школама и средњошколском центру на тему штетности злоупотребе наркотичких средстава. Такође, извршено је и додатно едуковање полицијских службеника како би се појачале активности у борби против наркоманије и остварили бољи резултати.

## **ЗАКЉУЧАК**

У 2023. години јако пуно пажње је посвећено превенцији наркоманије. Савремена превенција зависности је задатак цијеле заједнице на сваком нивоу и у свим друштвеним сегментима, а сигурни резултати се добијају само у условима међусекторске и мултидисциплинарне сарадње. Резултати досадашњих студија показују да је адолесцентска популација најугроженија и да је интерес адолесцената за психоактивне супстанце све већи, а добна граница заинтересованости за употребу све нижа.

Одговор на питање због чега млади у БиХ користе психоактивне супстанце врло је сложен и укључује низ фактора као што су: животна (друштвена) средина, особине личности појединца, разни стресни моменти као што су проблеми у породици, у школи, с вршњацима, затим доступност психоактивних супстанци, неадекватна законска легислатива, социјална несигурност и бесперспективност и др. Недостатак адекватних културних и спортских садржаја само је један од разлога због којег млади у БиХ немају алтернативу за квалитетно провођење времена.

Иако зависност о дрогама спада у најтеже социо-патолошке појаве савременог доба, још увијек се не може рећи да постоје учинковити начини за њено сузбијање. Чак и у модерним и економски моћним земљама ова појава представља водећи нерјешиви проблем, а стање у сиромашним земљама које пролазе транзицијску фазу развоја још је горе. Република Српска и цијела БиХ у послеријатном времену, пролазећи кроз тежак процес успостављања друштвено прихватљивих система вриједности, суочена с изазовима стварања демократске стабилне државе усклађене с европским стандардима, посебно је изложена епидемијском таласу употребе и злоупотребе свих психоактивних супстанци.

Без обзира на чињеницу да разне врсте дрога имају различите ефекте дјеловања на организам, ипак њихова понављана употреба или злоупотреба води истом циљу – развијању болести зависности. Због тога је први задатак цјелокупне друштвене заједнице, а посебно стручно профилисаних професионалаца, да понуде такве програме примарне превенције који би заинтересовали младе да се активно укључе у њихово провођење.

Иако су традиционалне „линије одбране“ породица, школа и макросоцијално окружење, ипак је најважнија одбрана од дрога сам појединац код којег треба свим средствима развијати вјештине одолијевања притисцима да први пут узме дрогу.